

УДК 336.71

JEL classification: G21

**ВАСИЛЬЧЕНКО Зоя Миколаївна**

доктор екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
E-mail: zoya.vasylchenko@gmail.com  
**ГУБЕНКО Володимир Данилович**  
магістр 1 курсу, Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
E-mail: vovzhik1112@rambler.ru

## **ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

**ВАСИЛЬЧЕНКО Зоя Николаевна**

докторэкон. наук, проф., Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко  
E-mail: zoya.vasylchenko@gmail.com  
**ГУБЕНКО Владимир Данилович**  
магистр 1 курса, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко  
E-mail: vovzhik1112@rambler.ru

## **ОСОБЕННОСТИ БАНКОВСКОГО КРЕДИТОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ**

**VASYLCHENKO Zoya**

Doctor in Economics, Full Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv  
E-mail: zoya.vasylchenko@gmail.com  
**GUBENKO Volodymyr**  
first year master's student Taras Shevchenko National University of Kyiv  
E-mail: vovzhik1112@rambler.ru

## **FEATURES OF BANK LENDING UNDER CONDITIONS OF FINANCIAL INSTABILITY IN UKRAINE**

**Анотація.** Досліджено поточний стан та визначено основні тенденції розвитку банківської системи України в контексті кредитної діяльності банків. Розраховано основні коефіцієнти оцінювання якості кредитного портфеля банків. Визначено значну концентрацію кредитного портфеля на рівні банків іноземних груп та банків групи I. Проведено секторальний аналіз кредитування підприємств за основними видами господарської діяльності та проаналізовано динаміку обсягу прострочених кредитів у розрізі основних напрямів кредитування суб'єктів господарювання. Сформовано рекомендації, спрямовані на оптимізацію кредитної діяльності комерційних банків в Україні.

**Ключові слова:** банківська система; кредитний портфель; класифіковані кредити; проблемні кредити; девальвація; суб'єкти господарювання.

**Аннотация.** Исследовано современное состояние и определены основные тенденции развития банковской системы Украины в контексте кредитной деятельности банков. Рассчитаны основные коэффициенты оценивания качества кредитного портфеля банков. Определено значительную концентрацию кредитного портфеля на уровне банков иностранных банковских групп и банков группы I. Проведен секторальный анализ кредитования предприятий по основным видам хозяйственной деятельности и проанализировано динамику объема просроченных кредитов в разрезе основных направлений кредитования субъектов хозяйствования. Сформированы рекомендации, направленные на оптимизацию кредитной деятельности коммерческих банков в Украине.

**Ключевые слова:** банковская система; кредитный портфель; классифицированные кредиты; проблемные кредиты; девальвация; субъекты хозяйствования.

**Abstract.** The current state and the main tendencies of development of the Ukrainian banking system in the context of the bank credit activity were analyzed. The main coefficients of evaluation of the quality of the bank loan portfolio are calculated. A significant concentration of the loan portfolio at the level of banks' foreign banking group and the group of banks I is defined. The sectoral analysis of the lending of enterprises on the main types of economic activity is passed and the dynamics of the volume of overdue loans in the context of the main areas of lending entities is analyzed. Recommendations are formed and aimed at optimization of the credit activity of commercial banks in Ukraine.

**Keywords:** banking system; loan portfolio; classified loans; problem credits; devaluation; business entities.

### **Вступ**

Кредитні операції комерційного банку є основним джерелом його доходів і разом з тим найбільшою статтею активів. Від успішного проведення кредитних операцій залежить прибутковість як окремої банківської установи, так і всієї банківської системи. Крім того, кредитний портфель становить головне джерело ризиків, які впливають на фінансову стійкість та безпеку банків.

Нині економічна ситуація в країні зумовлює велику загрозу виникнення проблеми масового неповернення

кредитів, внаслідок чого банки здійснюють свою кредитну діяльність в ризикованих умовах.

### **Огляд літератури**

Практичні аспекти кредитної діяльності банків, а також дослідження кредитування суб'єктів господарювання в Україні мають досить вагоме місце в наукових дослідженнях таких вітчизняних учених, як Лютий І.О., Дзюблюк О.В., Васильченко З.М., Версаль Н.І., Криклій О.А., Малахова О.Л., Міщенко В.І., Мороз А.М., Пікус Р.В., Примостка Л.О., Тисячна Ю.С. та інших.

## Мета та завдання статті

Метою статті є аналіз сучасного стану банківського кредитування в умовах фінансової нестабільності в Україні та розробка рекомендацій, спрямованих на оптимізацію кредитної діяльності комерційних банків в Україні.

## Виклад основного матеріалу дослідження

Однією із основних тенденцій, що притаманні банківській системі України в 2014-2016 рр., є масові банкрутства банківських установ, що викликані загальноекономічним спадом, нестабільною політичною ситуацією, а також неефективною кредитною діяльністю, що виявилось у зростанні частки проблемних кредитів у структурі кредитного портфелю банківської системи України.

Варто відзначити, що у 2014 році розпочався процес якісного очищення банківської системи України від низькокапіталізованих та неефективних банків, який продовжується протягом 2015-2016 рр.

Впродовж 2015 року в Україні кількість банків зменшилась зі 163 до 117, в тому числі на 41 банк з іноземним капіталом та на 2 банки із 100 % іноземним капіталом. Станом на 01.12.2016 р. в Україні банківську ліцензію мають 98 банків, з них 38 банків з іноземним капіталом та 16 банків зі 100 % іноземним капіталом. Необхідно зазначити, що банки з іноземним капіталом є більш стійкими до змін економічної та політичної кон'юнктури, оскільки отримують значну фінансову підтримку з боку материнських структур.

Сукупний кредитний портфель банківської системи України поступово зростав із 726,3 млрд.грн. на 01.01.2010 р. до 736,1 млрд.грн. на 01.04.2016 року, а впродовж квітня-вересня 2016 р. він знизився до 696,3 млрд.грн. В 2014 році відбулося зростання частки кредитного портфелю в структурі активів банківської системи України на 3,79 % і на 01.01.2015 р. вона становила 66,35 %. Впродовж 2015 року спостерігалась низька кредитна активність банків, що зумовлена як посиленням вимог банків до позичальників за всіма видами кредитів, так і зменшенням попиту на кредитні ресурси. При цьому за 2015 р. відбулося зниження частки кредитів у структурі активів банків з 66,35 % до 56,92 %. Така ж сама тенденція спостерігалась протягом січня-вересня 2016 р. і на 01.10.2016 р. кредитний портфель у структурі активів банківської системи України склав 53,69%. Детальна інформація представлена на рисунку 1.

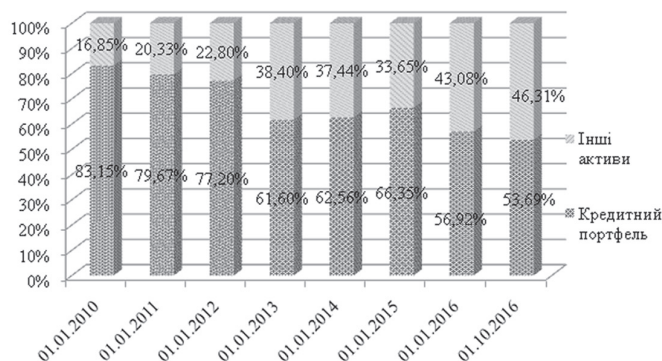


Рис. 1. Динаміка частки кредитного портфелю у структурі активів банківської системи України, %

Джерело: побудовано на основі [8].

Для банківської системи України характерним є значна концентрація кредитного портфелю на рівні банків першої групи (табл. 1). Відповідно загальний стан управління кредитним ризиком більшою мірою залежить від якості кредитного ризик-менеджменту даних банків.

Таблиця 1  
Динаміка структури кредитного портфелю банківської системи України, %

Група банків за активами	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.10.2015
Перша група	72,4	69,9	70,2	64	64,3	74,2	74,3
Друга група	14,1	17,2	14,8	17,8	18,3	14,3	10,8
Третя група	6	5,9	6,4	8,1	7,9	7,1	6,1
Четверта група	7,4	7	8,6	10,1	9,5	4,4	3,9

**Примітка.** За даними 2015 року 4,95% сукупного кредитного портфелю банківської системи України приходить на неплатоспроможні банки.

Джерело: розраховано за даними [8].

Загалом можна відзначити, що у 2014 році рівень концентрації кредитних активів набув максимального значення за аналізований період. На кінець 2014 року в Україні було зафіксовано 158 банків, 35 з яких відносяться до 1 та 2 групи за активами та володіють 88,5 % кредитних активів банківської системи України. Така значна концентрація є негативним наслідком, оскільки демонструє значну залежність функціонування банківської системи в цілому від діяльності незначної частини великих банків. В 2015 році відбулося зниження рівня концентрації кредитних активів на 3,4 %.

В результаті зміни критеріїв класифікації груп банків на початку 2016 року частка кредитного портфелю за групами банків була також змінена і виглядає наступним чином станом на 01.10.2016 р.: банки з державною часткою – 19,81%, банки іноземних банківських груп – 37,89%, банки групи I – 35,13%, банки групи II – 7,16%.

Ще однією тенденцією є зменшення обсягу кредитів, наданих в іноземній валюті. Виняток становив лише 2014 рік, коли відбулося зростання гривневого еквіваленту виданих позик, але, в основному, за рахунок зростання валютного курсу, тобто переоцінки раніше виданих кредитів. Детальна інформація щодо частки кредитів виданих в іноземній валюті у кредитному портфелі банківської системи України представлена в таблиці 2.

Таблиця 2  
Динаміка частки кредитів, виданих в іноземній валюті, %

Група банків за активами	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.10.2015
Перша група	55	50	43	39	39	50	54
Друга група	52	46	42	41	28	38	51
Третя група	42	41	31	29	23	36	39
Четверта група	28	25	26	25	25	23	24
Всього	52	47	41	37	35	46	50

Джерело: розраховано за даними [8].

Звернемо увагу про те, що найменша вразливість до зміни валютних курсів притаманна для банків 4 групи. З іншого боку наразі кредити, які видані в гривневому еквіваленті на тривалий термін, фактично частково знецінені у зв'язку із значною девальвацією гривні у 2014 році.

Згідно нової класифікації груп банків значення частки кредитів, виданих в іноземній валюті, в структурі кредитного портфеля банківської системи України в 2016 році представлено в таблиці 3.

**Таблиця 3**  
**Частка кредитів, виданих в іноземній валюті, %**

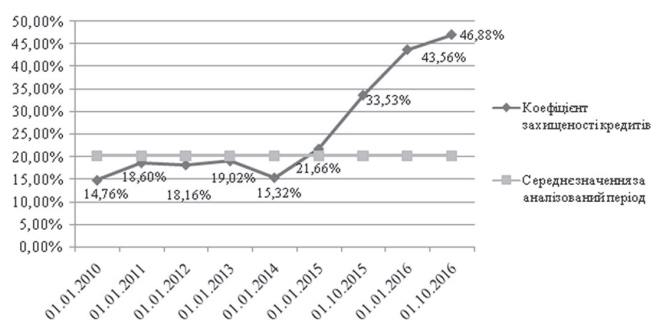
Групи банків	Станом на 01.01.2016 р.	Станом на 01.10.2016 р.
Банки з державною часткою	55	51
Банки іноземних банківських груп	61	57
Банки групи I	45	38
Банки групи II	3	7
Всього	52	47

*Джерело: розраховано за даними [8].*

На рисунку 2 представлено динаміку коефіцієнта захищеності кредитів банків України. Даний показник розраховується шляхом відношення резерву, створеного під кредитні операції, до сукупного обсягу наданих кредитів.

Варто відзначити, що даний показник є вищим для високо капіталізованих банків, що перебувають у першій та другій групі. У 2013-2015 рр. цей показник набував максимального значення серед банків першої групи. Це може бути пов'язано із більшою часткою проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля даних банків, які в більшій мірі віднесені до резерву.

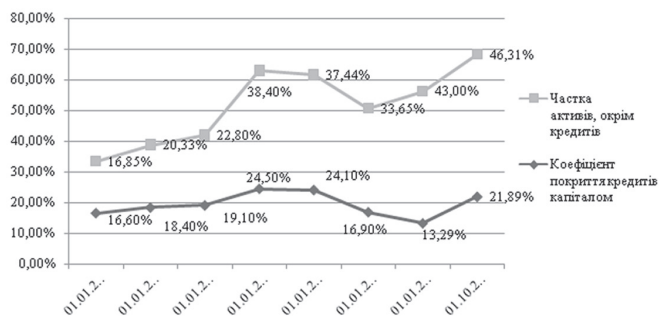
Аналізуючи динаміку даного показника по всій банківській системі України, можна відзначити значне збільшення його в 2014-2016 рр., що пов'язано із зростанням частки проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля, що повністю були віднесені до резерву. В свою чергу, зростання частки проблемних кредитів було зумовлене загальним погіршенням загальноекономічних та політичних умов, а також значною девальвацією гривні у 2014-2015 рр., що значно ускладнило погашення позичальниками кредитів, які були видані в іноземній валюті.



**Рис.2. Динаміка показника захищеності кредитного портфеля України**

*Джерело: побудовано на основі [8].*

Динаміку середнього показника покриття кредитів капіталом із 01.01.2010 р. по 01.10.2016 р. розраховано та зображено на рисунку 3. Важливо наголосити, що цей показник демонструє можливість покривати потенційні втрати за кредитами за рахунок власних джерел.



**Рис. 3. Динаміка середнього показника покриття кредитів капіталом, %**

*Джерело: побудовано на основі [8].*

У процесі дослідження виявлено чітку тенденцію до зростання даного показника з 2009 по 2012 роки, після чого почався стрімкий спад, що пов'язаний із погіршенням загальноекономічної ситуації в країні. Впродовж січня-вересня 2016 р. даний показник зріс на 8,6%. Слід відзначити чіткий обернено пропорційний зв'язок між часткою кредитів у структурі активів банку та коефіцієнтом покриття кредитів капіталом, який свідчить про те, що капітал банківської системи менш вразливий до часу, ніж обсяг наданих кредитів.

У контексті обраної проблематики дослідження було проведено секторальний аналіз здійснення кредитування за основними видами господарської діяльності. У таблиці 4 представлено основні напрями кредитування у 2013-2016 рр. Обсяг кредитування суб'єктів господарювання загалом збільшився в 2014 році на 86,9 млрд. грн. (12,56 %) у порівнянні із 2013 роком.

**Таблиця 4**  
**Основні напрями кредитування суб'єктів господарювання у 2013-2016 рр., млрд. грн.**

Напрямок кредитування	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.10.2016
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	268,5	269,8	265,7	275,8
Переробна промисловість	135,9	183,9	194,3	194,4
Операції з нерухомим майном	50,8	60,2	75,3	78,9
Будівництво	50,2	55,6	41,9	44,7
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	43,5	55,3	48,4	55,9
Професійна, наукова та технічна діяльність	41,5	38,8	45,0	42,0
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	24,8	33,1	36,3	37,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	27,1	28,8	31,4	39,7
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	17,6	20,1	18,0	17,1
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	11,4	11,8	9,7	11,9
Інформація та телекомунікації	6,7	7,2	9,1	7,0
Тимчасове розміщування й організація харчування	4,8	6,5	7,0	2,6
Інші галузі	8,8	7,9	5,7	3,9
Всього	691,9	778,8	787,8	811,1

*Джерело: складено за даними [8].*

У 2015 році обсяг кредитування суб'єктів господарювання збільшився на 9 млрд. грн. у порівнянні з 2014 роком. За видами економічної діяльності обсяг кредитування найбільше збільшився в 2015 році порівняно з 2014 р. в операції з нерухомим майном (на 15,1 млрд. грн.), переробну промисловість (на 10,4 млрд. грн.) та професійну, наукову та технічну діяльність (на 6,2 млрд. грн.). Зменшилось кредитування в 2015 році найбільше в будівництво (на 13,78 млрд. грн.), сільське господарство, лісове та рибне господарство (на 6,9 млрд. грн.) і оптову та роздрібну торгівлю (на 4,1 млрд. грн.). Впродовж перших дев'яти місяців 2016 р. найбільше кредитів надано в оптову та роздрібну торгівлю (275,8 млрд. грн.), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (39,7 млрд. грн.) та в сільське господарство, лісове та рибне господарство (55,9 млрд. грн.).

У таблиці 5 представлено інформацію стосовно прострочених кредитів у розрізі основних напрямів кредитування суб'єктів господарювання.

**Таблиця 5**

**Динаміка обсягу прострочених кредитів у розрізі кредитування суб'єктів господарювання, млрд. грн.**

Напрямок кредитування	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.10.2016
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	19,4	28,8	38,2	38,9
Переробна промисловість	13,3	33,8	71,4	91,9
Операції з нерухомим майном	5,3	6,1	13,5	16,8
Будівництво	4,4	6,1	9,2	8,3
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	2,5	6	5,9	5,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	1,2	2,7	2,3	3,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,9	4,2	7,5	9,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,1	0,2	0,4	2,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	1,7	2,8	4,1	5,1
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,7	0,8	0,8	0,6
Інформація та телекомунікації	0,6	0,6	0,6	0,7
Тимчасове розміщення й організація харчування	0,2	0,6	1,3	0,5
Інші галузі	1,1	2,6	1,9	1,6
Всього	51,4	95,3	157,1	184,6

*Джерело: складено за даними [8].*

Обсяг прострочених кредитів, наданих суб'єктам господарювання в 2015 р. збільшився на 61,8 млрд. грн., або на 39,3 %. Найбільше зріс обсяг прострочених кредитів в переробну промисловість (на 37,6 млрд. грн.), оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (на 9,4 млрд. грн.) та операції з нерухомим майном (на 7,4 млрд. грн.). Збільшення частки прострочених кредитів у структурі кредитного портфелю пов'язано із погіршенням загальноекономічної та політичної ситуації, спадом ВВП,

загальними тенденціями щодо зниження фінансового стану підприємств-позичальників.

На 01.10.2016 р. обсяг прострочених кредитів, наданих нефінансовим корпораціям, склав 184,6 млрд. грн. Протягом січня-вересня 2016 р. обсяг прострочених кредитів збільшився в таких галузях, як переробна промисловість (на 28,7%), операції з нерухомим майном (на 24,4%) та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (в 6 разів). Це може бути пов'язано зі спадом виробництва у відповідних галузях.

**Висновки та перспективи подальших досліджень**

В результаті проведених досліджень визначено, що банківське кредитування в Україні здійснюється в ризикованих умовах і воно характеризується такими основними тенденціями:

- спостерігається зменшення довіри фізичних осіб щодо надійності функціонування банківських установ, що спричиняє регулярні масові зняття депозитів фізичних осіб, тобто зменшення ресурсної бази банків, яка необхідна для фінансування кредитних операцій;

- значна девальвація національної грошової одиниці в 2014 році призвела до падіння обмінного курсу гривні, що, в свою чергу, спровокувало неспроможність позичальників дуже багатьох банків розплатитися за кредитами вчасно та в повному обсязі;

- втрата значної частини активів на території Криму, Луганської та Донецької області в зв'язку з міждержавним конфліктом, що розпочався в 2014 році, суттєво поглибила фінансову нестабільність саме тих банків, які діяли на території вказаних регіонів;

- відбулося падіння показника покриття кредитів банківським капіталом впродовж 2014-2016 рр., що відповідно зумовило необхідність збільшення коефіцієнта захищеності кредитів за рахунок збільшення резерву під активні операції;

- останнім часом спостерігається значна концентрація кредитного портфелю на рівні банків іноземних груп та банків групи I, що демонструє значну залежність функціонування банківської системи в цілому від діяльності незначної частини великих банків.

Виявивши особливості і тенденції банківського кредитування в умовах фінансової нестабільності в Україні, вважаємо за необхідне сформулювати такі стратегічні напрями подальшої роботи задля оптимізації кредитної діяльності комерційних банків в Україні:

- поступово зменшувати концентрацію кредитних ресурсів на рівні банків іноземних банківських груп та банків групи I;

- сформулювати стратегію продуктивного кредитного ризик-менеджменту в українських банках;

- здійснити оптимізацію кредитних вкладень банків за рівнем галузевого ризику з урахуванням потенційної їх ефективності;

- встановити обмеження не тільки у вигляді нормативів кредитного ризику за окремими клієнтами, а й відносно максимальної частки кредитного портфелю в банківських активах, особливо для банків із низьким рівнем капіталізації;

- впроваджувати методики управління портфелем проблемної кредитної заборгованості, які б інтегрували не лише критерії ефективності, а й функціональні особливості щодо діяльності підрозділу банку по роботі з проблемними кредитами.

Виконання цих заходів певною мірою дозволить підвищити рівень рентабельності кредитних операцій та посилити фінансову стабільність в банківських установах.

## Список літератури

1. Банківська справа: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.О.Лютий, А.С. Криклій, В.І.Міщенко та ін. / за заг. ред. І.О. Лютого. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – 384 с.
2. Васильченко З.М. Фінансово-економічне оздоровлення проблемних банків в умовах системної кризи / З.М. Васильченко // Банківська справа. – 2016. – № 1. – С. 17–26.
3. Васильченко З.М., Терещенко О.А. Фінансова нестабільність та її вплив на процес управління кредитним портфелем у банківських установах України / З.М.Васильченко, О.А.Терещенко. – Х.: Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Зб. наук. пр. – 2013. – №.3 (15). – С.15– 23.
4. Версаль Н.І., Дорошенко Т.В. Теорія кредиту: навч. посіб. / Н.І.Версаль, Т.В.Дорошенко. – К.: Видавничий дім «Києво-Могиллянська академія», 2007. – 483 с.
5. Дзюблюк О.В., Малахова О.Л. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки: монографія / О.В. Дзюблюк, О.Л. Малахова. – Тернопіль.: Вектор, 2008. –324 с.
6. Мороз А. М. Банківські операції: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна. – К.: КНЕУ, 2010. – 384 с.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>.
9. Пікус Р.В. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник / Р.В. Пікус. – К.: Знання, 2010. – 598 с.
10. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник / Л.О. Примостка. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К.: КНЕУ, 2004. –468 с.
11. Тисячна Ю.С. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку / Ю. С. Тисячна // Проблеми економіки. – 2014. – №1. – С.278-283.

## References

1. Banking: textbook for students institutions of higher education. / I.Lyuty, A.Krikliy, V.Mischenko and others / edited by I.Lyuty.–К.: Publishing and printing center «The Kiev University», 2009. – 384 p.
2. Vasylichenko Z. Financial-economic recovery of problematic banks in the condition of system crisis/ Z. Vasylichenko// Banking. 2016. –№ 1. – P.17–26.
3. Vasylichenko Z., Tereshchenko O. Financial instability and her impact on the management process of the loan portfolio in banks of Ukraine / Z. Vasylichenko, O.Tereshchenko. – Kh.: Financial and credit activity: problems of theory and practice: Coll. of the scientific papers. – 2013. – №3 (15). – P.15–23.
4. Versal N., Doroshenko T. Theory of loan: tutorial. / N. Versal, T. Doroshenko.–К.: Publishing house «Kyiv-Mogilyanskaakademiya», 2007. –483 p.
5. Dzyublyuk O., Malakhov A. Banks and businesses: credit aspects of interaction in a market economy transformation: Vector.: monograph / O.Dzyublyuk, A.Malakhov. –Ternopil, 2008. –324 p.
6. Moroz A. Banking: Textbook / A.Moroz, M. Savluk, M. Puhovkina. –К.: KNEU, 2010. –384 p.
7. The official site of the Ministry of Finance of Ukraine / [Electronic resource]. – Access at: <http://www.minfin.gov.ua/>.
8. The official site of the National Bank of Ukraine / [Electronic resource]. – Access at: <http://www.bank.gov.ua/>.
9. Picus R. Financial risk management: a tutorial/ R. Picus.–К: Knowledge, 2010. –598 p.
10. Prymostka L. Financial management in the bank: textbook. / L. Prymostka.– 2nd ed., fulfill. and refurbished. – К., KNEU, 2004. –468 p.
11. Tysyachna Y. Methodological approaches to assessing the quality of the loan portfolio / Y. Tysyachna// Problems of Economics. –2014. –№1. – P. 278-283.

# ФИНАНСОВЫЕ УСЛУГИ

ВСЕУКРАИНСКИЙ НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

## ГРУНТОВНО, ПРОФЕСІЙНО ПРО:

- ❖ страхові послуги, продукти та суб'єкти страхового ринку;
- ❖ хід пенсійної реформи, особливо – створення та діяльність НПФ;
- ❖ кредитні спілки, лізингові компанії та ломбарди.



ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС  
22668